brum alterius officium non vſurpet aut eius miniſterium ſui admixtione confundat. Si os loquitur caput non agitetur manus nõ moueatur et ſic de aliis vt dũ alterum membrũ operaꝛ alteꝝ quietum omino permaneat: aut ſi opera eiꝰ neceſſaria illi eſſe cognoſcuntur. ad operãduꝫ ordinate moueatur. ¶ Secũda diſcipline cuſtodia eſt ĩ geſtu vt quodlibꝫ mẽbrum in eo qđ facit debitũ modũ teneat: nec tẽperãtie limitẽ aut honeſtatis formã excedat hoc eſt vt ĩ paucis exemplificemꝰ ridere ſine aptione dentiuꝫ: videre ſine defixione oculorũ: loq̄ ſine extentiõe manuuꝫ. ſine cõtorſione labiorũ· ſine agitatione capitis. ſine eleuatione ſuperciliorꝝ. icedere ſine ĩmoderatione greſſuũ. ſine ventilatione brachiorꝝ. ſine geſticulatione ſcapularũ iacere: ſine detectiõe mẽbrorꝝ ſedere: ſine alterutra ſupiectiõe pedũ ⁊ ſine alrutra accubatiõe laterũ ſine diuaricatiõe ſeu dilatatiõe cruriũ: ſine extenſiõe vl' agitatiõe tibiarꝝ. nempe honeſtũ ⁊ hũileꝫ frẽꝫ femorioſurã ipõere vl' pedes palã cãcellare nõ decet. arcẽdi ſicut ĩ publico ita ⁊ ĩ ſecreto ſũt geſtꝰ iepti. geſtꝰ deniq3 religioſi dꝫ cẽ hũilis ſeuerꝰ ⁊ grauis. eſt ei rephẽſibilis geſtꝰ ſi ſupbiã ſi moliciеꝫ q̄ nũc p laſciuie hilaritateꝫ nũc p nimiã detectiõeꝫ iatuat aut ſi ẽt leuitateꝫ p̄tẽdat. Turpis ĩ hũilitatꝭ pfeſſore ſupbia. Feda ꝓrſus ĩ hũili habitu geſticulatio faſtuoſa. ſic nõ eſt viri muliebreꝫ hr̃e mollicieꝫ puerili leuitate. Gratuitatis modeſtia multã affert ſeruata moribꝰ honeſtatꝭ neglecta maculã ⁊ ꝯtemptũ. mortificata ſcđꝫ aplm ſup terrã membra geſtꝰ debent mortificatos hr̃e.

¶ De diſciplina in modo loquendi. Ca. xx.

DIſciplia loq̄ndi tã ĩ mõ ⁊ ꝓuida qñ loquendũ ſit diſcretiõe q̄ȝ in verborꝝ religioſitate attendi

tur. Mod⁹ ĩ geſtu et ſono ꝯſiderari pōt. Loq̄ntis ge
ſt⁹ dꝫ eē modeſt⁹ ⁊ hūilis. Son⁹ demiſſ⁹ ⁊ ſuauis Mo
deſtiā dꝫ habere geſtus loq̄ntis vt nec ĩordinate: nec
turbulēte ĩterloquēdū mēbra moueat: nec oculorum
nutib⁹ labioꝝ ꝯtractione vł altero nō decēti altera-
tiōis mō vult⁹ honeſtatē deformet aut faciē ip̄aꝫ mol
litie quadā reſoluat hūilitatis oſtētu: ſꝫ ĩ eadē vult⁹
cōſtātia ſemꝑ ꝑmanēs ſeueritatē benignā ⁊ cōſtāteꝫ
et quodāmō rigidā benignitatē p̄tenda In facie ſiq̄
dē hois ſpeculū diſcipline relucet: cui tāto maior cu
ſtodia eſt adhibēda ꝙ̄tomin⁹ q̄d ĩ ea fuerit pctm̄ ce
lari poteſt. ¶ Vetat quoq; loquētē geſtus modeſtia
ne ſi hoibus notabili quadā ſupplicationū ꝓfūditā
te ĩcuruet: aut ei⁹ cui loq̄tur vultui nimis ĩſtet/ ne ĩ-
honeſte q̄dē ĩ ei⁹ faciē alit⁹ aſpiratiōe ĩſufflet: at ali-
tu ip̄o poſt vinū potatum ſēſum maxime nariū offen
dat. Loq̄ntis alit⁹ vultui auditoris ⁊ narib⁹ viciose
proſus ĩngeritur ¶ Debet etiā geſtus humilitatē ſē
per modeſtiā ac vult⁹ hilaritatē p̄tendere. ¶ Sonit⁹
debet eſſe demiſſus pariter ⁊ ſuauis: q2 clamoſitas ⁊
verboꝝ aſꝑitas locutionē religioſi plurimū quidem
et dedecet et deturpat. ¶ Diſcretio p̄terea q̄n loquē
dum ſit neceſſaria eſt quia ex ore fatui etiā ꝑabola
reprobatur/ quia non dicit eam in tempore ſuo. Sa-
piēs q̄n loquēdum ⁊ q̄n tacēdum ſit/ prudenter conſi
derat. ¶ Eſt autem iunioribus fratribus fere ſemꝑ
inter ſeniores vſq; ad ĩterrogationē tacēdum. Ado-
leſcēs ait ſcriptura loquere in tua cauſa vix cum ne
ceſſe fuerit Si bis ĩterrogatus fueris/ habeat caput
reſponſum tuuꝫ. Silet etiam a bonis ꝓpheta. Ergo
ꝙ̄uis de bonis ſāctis ⁊ edificationū eloquijs ꝑfectis
diſcipulis rara cōceditur loquendi licentia. Nā loq̄

et docere:magiſtrum condecet tacere et audire diſci-
pulo conuenit. Loquente alio nunq̃ loquant͛ aut ver
ba loquentiuꝫ quouis pacto interrũpere preſumant.
Nec mordaci vel ĩportuno inſultu ſocioꝝ locutioneꝫ
impugnent. Stultoruꝫ eñ hec ſunt q̃ nec lingue par
cere nec ſocijs deferre nouerĩt. Si q̃ etiã mutua ſe col
latione impetunt:per ĩpoſitionem ſilentij:ꝛ aliaꝫ pe
nam condignã merito reprimuntur. Religioſitas de
bet in locutione ſeruari:vt ſit ſermo verecund⁹ et pu
rus:ſit dulcis et honeſtus. De veritate ſermonis ſa
piẽs dicit. Ante oĩa verbũ verax ꝑcedat te. Nõ ſoluꝫ
igit͛ mendacia et q̃ criminoſa ſũt verũetiã locutiões
yperbolicas ꝛ aliqua duplicitate notabiles penit⁹ vi
tent. Loquẽtes de dubijs aut futuris:nunq̃ abſolu
te loquant͛:ſed in hmõi omnibus ſemꝑ conditionẽ ap
ponãt. Preciosa eñ de indifferẽtib⁹ v̈ba religio non
conſentit. Non eſt alicui⁹ viuentis arbitrio:de con-
tingentib⁹ negare vel aſſerere abſolute. Non facile de
auditis ſentiẽt:licet v̈itatem ſentire ſe putent. Sint
ad reſponſioneꝫ tardi:ne per inconſiderationem fal-
ſum aliquod vel indiſciplinatum ꝓferãt v̈bũ. Debẽt
etiam pure loqui:vt in eoꝝ verbis nec iactantia nec
detractio:vel malicie alicui⁹:aut vanitat͛ admixtio
valeat inueniri. ¶ Nunq̃ de ſcientia vel ſeculi ſtatu
ſe iactẽt. Erubeſcãt dicere de abſente:quod cũ carita
te non poſſent dicere coram ipſo. Vñ ſãctus Bñdi-
ctus. Murmurare aut conqueri neſciant:nec mur-
murationis malũ pro qualicũq̃ cauſa ĩ aliquo qua-
licunq̃ ſigno verbo vel ſigno appareat. In v̈bis ſuis
aut litteris ſi quas aliqñ dirigũt puerilib⁹ vel adula
torijs non vtãtur blandicijs ſed tanq̃ religioſi ſuaꝫ
breuiter et veraciter intentionem exponant. ¶ Do-

neſtatez habeat locutio ſi ⁊ illius q̇ loquitur ⁊ illoꝝ quibus vel de quibus ſit ſermo conueniat dignitati. Ociosa vero ioculatoria iuratoria contentioſa maledica vel alia ſecularia verba nec pura ſunt quidez nec religioſe cōueniūt dignitati. Nuge vt ait ſanctꝰ Bernardꝰ īter ſeculares ſunt nuge in ore ſacerdotꝭ aut religioſi blaſphemie Interdū ſi ītercidāt ferēde fortaſſis referende nunq̄ꜫ. Os talibus apire illicituz aſſueſcere ſacrilegiū eſt fede ad cachinum moueris fedius moues. Diſſueſce a vaniloquio linguam q̇ ad profectum religionis aſpiras. ¶ Proceſſurꝰ ī publ͛ cū premuni teipm̄ et aīo ſtatue a ꝟbis īanibus abſtīnere. Prouide tibi anteq̄ꜫ ꝓdeas vtile aliquid vne ſi expedierit ſermo texat. Familiarie prudēti conſideratione oīa preuenire. Confert ad ſingula fuiſſe premunitū. Si dignum quippiam relatione non habes tace. Tutius ⁊ humilis audis q̄ꜫ loqueris. Non affabilitas oportuna ſꝫ loquacitas ocioſa dānatur Iurare vero nunc ꝑ caput. nunc per ſanctos vel alio quouis modo xp̄i qui ait. Sit ſermo veſter eſt eſt: nō non diſcipulo minime congruit. ¶ Rurſus indignum penitus ſeruis dei muliercularꝫ more contendere. Si reſiſtentie incidant verba: cedendum continuo reſiſtēti. Honor eſt homini q̇ ſeparat ſe a ꝯtentionibꝰ Nūq̄ꜫ diſcendi vt dicitur gratia ligitent. ſcientes ad ſeverborum contentiones nullo modo deinceps pertinere. Non pōt eē qui ꝯtentio aliq̇d qđ contra conſciam dicat extorqueat. Ergo inter dei ſeruos collatio non altercatio dꝫ eſſe. Peruerſum eſt maxīe ſi auſu dānabili ad iniurioſa vel maledica verba q̄ ſcđm apoſtolum a dei regno excludūt os religioſi laxet aut dyaboli nomē ad inexionē aſſumat. vel in cōmuni locu-

tione frequētet. ¶ Sunt q̄dam q̄ leuiſſima putarēt ſi
nō in ſcripturis demōſtrarētur/opinione grauiora.
Quis ei decētē fatue fratri ſuo reū gehēne putaret
niſi hoc ꝟitas expreſſiſſet. Peſſimū hūc loquēdi vſū
quaſi ꝓ affabilitatis ſolacio/ſalutis aduerſarius i
troduxit/vt per eū modice occaſionis acceſſu ſtultis
illudēs eos frequēter i grauis lapſum offenſe īpulſu
leuiori ꝑcipitet ⁊ ſtat⁹ dignitatē colluuio ſordidatio
nis vilificet. Pudeat eos rumigerulos eſſe/aut ꝟbo
rū ſeculariū delatores. Nichil inter ſocios ſeminent
qđ infirmos aīos diſſoluere valeat aut turbare. Re⁹
eſt deo ⁊ ordini qui temerario diffidētie ꝟbo ꝯſciam
ꝑcutit īfirmoꝝ. Preterea ſiue fratri ſiue extraneo ſi
ue magno ſiue paruo loquātur ſemꝑ ī ore/ꝟbi dulce
dinē habeāt. oēm ad oēs ſcḋm aplm̄ manſuetudinem
oſtēdētes. Nūqꝫ ſue pretextu cōſtātie vł zeli cū cōica
tis iniuria in verba cōtumelioſa ꝓrumpāt. Sepe eī
meritū/īmoderata lingua cōfundit. Turpiſqꝫ defen
ſio/que iniurijs vtit̄. ¶ Habet faſtus ꝓ conſtantia ī
petum: ꝓ ratione iniurias ſed lingua eucharis in bo
no homine abundabit

¶ De diſciplina circa comeſtionem. Cap̄. xxi.

Debēt etiā cū tīore dei comedere diſciplinā ſēꝑ tā ī mō ſe hn̄di qꝫ ī cibo ſeruātes. vitātes ni
chilomin⁹ quaſdā min⁹ decētes ſeculariū ꝯſuetudi
nes ſuꝑ mēſam. ¶ Placet vel pauca de ſingulis exē
pla ſubnectere q̄ ad ſimiliū cōſiderationē trāſmittāt
Honeſte ſe dn̄t hr̄e vt dū comedūt aut bibāt ſedeant
bibētes cū duab⁹ māib⁹ ciphū teneāt. membroꝝ agi
tationē ⁊ quarūdā anhelationū vel labioꝝ tumultū
q̄ animi notā ītēperētiā vitēt. Oculos a circūſpectio
ne/linguā a locutiōe cohibeāt. Oculoꝝ cuſtodiā iter